

Històric acord catalano-balear

Els consellers d'Educació i Cultura de Balears, Damià Pons, i de Cultura de Catalunya, Jordi Vilajoana, signaren la setmana passada a Palma un acord de col·laboració de gran abast, i aprovaren la creació conjunta de l'Institut Ramon Llull per a difondre i promoure la llengua i cultura catalanes a l'exterior.

Damià Pons, conseller de Cultura i Educació del Govern Balear. L'arribada del Pacte Progressista al Govern Balear ha possibilitat un acord de gran abast amb la Generalitat de Catalunya.

El conseller d'Educació i Cultura del govern de les Illes Balears, Damià Pons (PSM), durant la conferència de premsa en què va presentar l'acord, comentà la necessitat d'emprar un adjectiu tòpic com "històric" per qualificar el que s'acabava de signar entre el govern illenc i la Generalitat de Catalunya. En aquest cas, el qualificatiu és oportú, fins i tot en la seva ac-

cepció estricta de nova situació, perquè és la primera vegada en la història que els governs autònoms de Catalunya i Balears adopten una posició comuna concreta i s'obliguen a col·laborar conjuntament en una activitat de tant d'abast. Més enllà de grans declaracions, d'expressar voluntarisme i de molt bones intencions, res semblant a això no s'havia fet mai.

El document signat per Pons i pel seu homòleg català, Jordi Vilajoana, acompanyats dels directors de política lingüística de les Balears, Joan Melià, i de Catalunya, Lluís Jou, a més de la responsable del Termcat (el centre de terminologia catalana), Ester Franquesa, estableix deu matèries concretes de col·laboració (vegeu requadre), i dues d'abast més ample de caràcter tècnic (col·laboració amb el Termcat, acord sobre els programaris de traducció automàtica) i un de gran relleu polític: la creació de l'Institut Ramon Llull per a promoure la cultura i la llengua catalana a l'exterior, a l'estil del British Council, del Goethe alemany o, també, del Cervantes espanyol.

Aquesta bateria d'acords ha estat possible des que la tardor passada ambdós executius començaren a establir estrets contactes. El nou govern progressista i nacionalista de les Balears contactà ràpidament amb el català, a través d'Educació i Cultura, però les eleccions catalanes d'octubre aconsellaren, sense interrompre les negociacions, d'esperar que el nou executiu català s'hagués constituït. Després, la conjuntura política marcada per les eleccions generals tampoc no semblava oferir un marc polític gaire tranquil. Així i tot, aquestes dues administracions ja crearen uns antecedents interessants. El 17 de desembre se signà el conveni per a coordinar el suport al 'doblatge de cinema en català, i el dia 10 de març els dos consellers varen subscriure un acord de col·laboració cultural amb l'objectiu de dur a terme polítiques comunes que promoguin el coneixement i l'intercanvi entre les Illes i Catalunya, a més de col·laborar en la projecció conjunta de la seva producció cultural del·là els territoris respectius.

És precisament aquest darrer punt el que ara s'ha transformat en la creació de l'Institut Ramon Llull.

El Llull. El document signat estipula que en un termini màxim de nou mesos els governs balear

i català elaboraran un avantprojecte "per a la creació d'un organisme estable de cooperació en matèria de política lingüística, al qual es podran integrar representants dels governs de tots els territoris de parla catalana, que tindrà per objectiu la coordinació de les polítiques lingüístiques respectives, la promoció del coneixement del català i el foment del seu ús i la difusió del català a l'estat espanyol, a la Unió Europea i a la comunitat internacional".

Sobre aquest termini previst de nou mesos, el conseller Jordi Vilajoana explicà que es faran els contactes pertinents tant amb la Generalitat del País Valencià com amb el Principat d'Andorra per explicar-los els projecte i demanar-los l'adhesió. Pel que fa al finançament de l'Institut Ramon Llull, tant Vilajoana com Damià Pons coincidiren a manifestar que també és reponsabilitat del govern de l'estat la promoció de la nostra llengua, tant a l'interior com a l'exterior, i que, per tant, hi ha de destinar recursos.

Políticament, la creació del Llull és d'un gran relleu, tant pel que suposa en si mateix (la creació d'un ens paral·lel al Cervantes) com per l'essència político-institucional. Efectivament, cal entendre que el Ramon Llull és, per primera volta en més de vint anys, un acord de gran abast entre els governs de dos territoris dels Països Catalans sobre els quals la constitució espanyola interposa el famós article 145. I que no permet, "en cap cas" la federació i que en l'article 145.2, tot i acceptar convenis de col·laboració en matèries i serveis que els siguin propis, hi introdueix també la possibilitat d'un control o coneixement per part de les Corts Generals. Evidentment, aquesta desconfiança constitucional en la col·laboració entre les autonomies fou consignada tenint en compte els Països Catalans. Així, el substrat polític de l'acord de la setmana passada entre Catalunya i les Balears és més que evident.

Miquel Payeras

Els acords

- 1** Planificació lingüística. Establiment de plans i d'instruments de foment del coneixement i de l'ús del català.
- 2** Ensenyament en català als adults.
- 3** Avaluació de coneixement de la llengua. Establiment conjunt de proves i criteris d'avaluació.
- 4** Toponímia i onomàstica. Intercanvi d'experiències per a la fixació o oficialització de noms de lloc i adequació de la grafia dels cognoms a la normativa.
- 5** Cinematografia. Establiment de polítiques comunes per al suport a la distribució i exhibició de pel·lícules en català.
- 6** Terminologia. Difusió conjunta o coincident dels termes normalitzats i dels recursos terminològics elaborats pel Termcat. Continuïtat de la relació de col·laboració entre el Termcat i el Gabinet de Terminologia de la Universitat de les Illes Balears.
- 7** Indústries de la Llengua. Establiment de fórmules de participació del govern de les Illes Balears en programes de desenvolupament de la presència del català en les altes tecnologies (correctors ortogràfics, reconeixadors de veus...) i assumptió de les variants insulars de la llengua en aquests sistemes.
- 8** Sociolingüística. Establiment de mètodes comuns de seguiment i estudi de la realitat sociolingüística de Catalunya i de les Illes Balears.
- 9** Projecció exterior. Establiment de polítiques comunes i compartides en l'ensenyament del català a les universitats estrangeres i a les comunitats catalanes o insulars a l'exterior.
- 10** Formulació. Intercanvi de tècniques lingüístiques per a oferir i rebre formació.

Jordi Vilajoana, conseller de Cultura de la Generalitat de Catalunya. És la primera vegada que els governs autònoms de Catalunya i Balears adopten una posició comuna concreta.